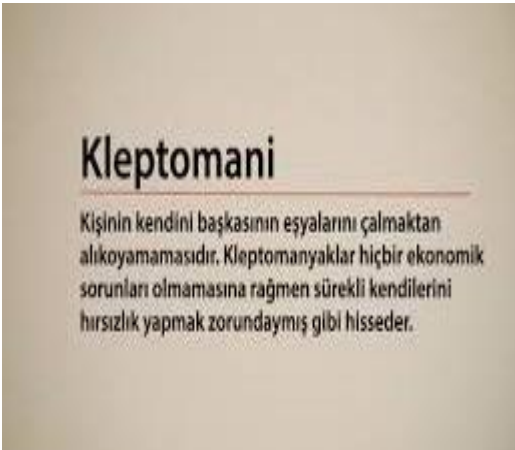

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre; Fransızca kleptomanie kelimesinden gelmektedir. Gerçekte gerek duyulmayan maddeleri çalma dürtüsü olarak tanımlanmaktadır.

Dürtü kontrol bozukluğu sınıfına giren ve çalma hastalığı olarak bilinen **kleptomani**, psikolojik bir rahatsızlıktır. Hem hasta hem de yakınları için ciddi sonuçlar ortaya çıkaran bu hastalık, psikoterapi ve ilaç tedavileri kullanılarak kontrol edilebilir.

Başka bir deyişle; İhtiyacı olmadığı, hemen kullanmayacağı halde ve maddi değeri nedeniyle satma düşüncesi olmadan bir takım nesnelere izinsiz olarak alarak ve bu eylemi gerçekleştirirken haz duyarak, onlara sahip olma şeklinde bir dürtü kontrol bozukluğudur. Kişinin aslında o malı satın alabilecek yeterli maddi birikimi olduğu halde bu davranışı gerçekleştirdiği gözlenmiştir.

Tipik hırsızlarının aksine, çalma hastaları kişisel kazanç elde etmek, cesaretlerini sınamak, intikam almak, dikkat çekmek veya isyankâr olmak için çalmazlar. Aksine, çalma dürtüleri o kadar kuvvetlidir ki, bu duruma engel olamazlar. Çalma atakları genellikle kendiliğinden, planlamadan ve başka bir kişiden yardım almadan gerçekleşir. Kleptomani hastaları çoğunlukla mağazalar ve süpermarketler gibi halka açık yerlerde hırsızlık yaparlar. Bazıları ise arkadaş ortamlarında ya da buldukları parti, davet gibi sosyal ortamlarda başkalarının eşyalarını çalabilir.

Kleptomani belirtileri nelerdir?

Kleptomani belirtileri şunları içerebilir;

- İhtiyaç duyulmayan eşyaları çalma konusunda güçlü dürtüler duyma ve bu dürtüleri kontrol etmede yetersizlik,
- Dürtüler oluştuğunda hissedilen gerginlik, endişe veya uyarılma hissi,
- Çalarken zevk, rahatlama veya tatmin olma,
- Hırsızlıktan sonra kendini suçlu hissetme, pişmanlık duyma, kendinden nefret etme, utanma veya tutuklanma korkusu hissetme,
- Dürtülerin geri dönüşü ve kleptomani döngüsünün tekrarı.

Kleptomani

- A. **Tanı Ölçütü:** Kişisel kullanım için ya da parasal değeri açısından gereksinilmeyen nesnelere çalma dürtülerine karşı, yineler biçimde, karşı koyamama.
- B. **Tanı Ölçütü:** Çalmaya yeltenmeden az önce, giderek artan bir gerginlik duyma.
- C. **Tanı Ölçütü:** Çalarken haz alma, sevinç duyma ya da rahatlama.
- D. **Tanı Ölçütü:** Öfkesini göstermek ya da öç almak için çalma eylemine girişiyor değildir ve bu eylem, bir sanrı ya da varsanıyla karşı bir tepki değildir.
- E. **Tanı Ölçütü:** Çalma, davranım bozukluğu, mani dönemi ya da toplumdışı (antisosyal) kişilik bozukluğu ile daha iyi açıklanamaz.

Hastalığın teşhisi Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayınlanan Ruhsal Bozuklukların Teşhis ve İstatistik El Kitabı'ndaki (DSM-5) kriterler kullanılarak konulur.

Bir tür dürtü kontrol bozukluğu olduğu için teşhisi kesin olarak belirlemek için hekim çeşitli yöntemlere başvurabilir.

Çalma hastalığının nedenleri tam olarak bilinmemektedir. Birkaç teori, kleptomaniğin kökeninde beyindeki sinir hücreleri arasındaki iletişimi sağlayan nörotransmitter denen maddelerdeki değişikliklerin olabileceğini ileri sürmektedir. Bu olası nedenleri daha iyi anlamak için, daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Kleptomani aşağıda belirtilen durumlara bağlı olarak ortaya çıkabilir:

- **Serotonine (insanda mutluluk, canlılık ve zindelik hissi veren bir nörotransmitter) bağlı sorunlar:** Beyinde normal olarak bulunan serotonin denen bir nörotransmitter madde vardır. Serotonin, ruh halini ve duyguları düzenlemeye yardımcı olur. Dürtü kontrol bozukluğuna yatkın olan kişilerde düşük düzeyde serotonin bulunduğu gözlenmektedir.
- **Bağımlılık bozuklukları:** Çalmak, dopamin denen başka bir nörotransmitter maddenin salınımına neden olabilir. Dopamin ödül ve tatmin gibi duygulara neden olur ve bazı insanlar bu ödüllendirici hissi tekrar tekrar yaşamak isterler.
- **Beynin opioid (vücutta morfin gibi etki gösteren kimyasal maddeler) sistemi bozuklukları:** Dürtüler beyin opioid sistemi tarafından düzenlenir. Bu sistemdeki bir dengesizlik dürtülere direnmeyi zorlaştırabilir

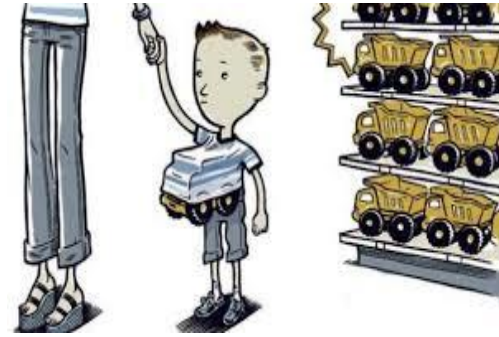
Kleptomanide Adli Boyut;

Kleptomani kadınlarda erkeklerden daha fazladır. Dükkân sahiplerinin polise başvuramaları nedeniyle çoğu kez istatistiklere yansımaz, genellikle ergenlikte başlar, alkol etkisi

altında artar ve en sık antisosyal ve obsesif kompulsif kişilik bozukluğu olanlarda görülür (Hocaoğlu ve Kandemir 2004, Delisi ve Berg 2006, Çalıyurt 2009, Pobocho 2012).

Kleptomanik davranış gösteren ve genel tıbbi duruma bağlı olduğu saptanan olgularda merkez sinir sistemini (MSS) doğrudan etkileyen travmalar, zehirlenmeler, epilepsi, demans ve Parkinson hastalığı yazında en sık geçen hastalıklardır (Redding 2006, Çalıyurt 2009, Özerden 2012). Çalma davranışının beyni etkileyen hastalıktan sonra gelişmiş olması halinde adli psikiyatrik değerlendirme kişinin bu suça karşı ceza sorumluluğunun olmadığı sonucunu doğurur.

Çocuklarda Çalma Davranışı

2-8 yaş arası dönemde çalma eylemi sıklıkla görülebilir. Bu durumla karşı karşıya kalındığında, hiçbir çocuğun mülkiyet kavramı bilinciyle doğmadığını ve çocukların henüz paylaşma konusunda olgunlaşmadığı için her şeyi kendisinin zannedebileceğini,

izin alması gerektiğinin bilincinde olmadığını unutulmaması gerekir. Yani bu dönemde karşılaşılan bir objeyi izinsiz olarak alma davranışı kleptomani eylemi olmayabilir.

Küçük yaşlardaki çocuklar "senin", "onun" gibi aitlik kavramlarını ayırt edemediği için beğendiği her şeyi kendininmiş gibi algılayabilirler.

Asıl amacı hırsızlık olmayan bu davranışlar aslında her çocuğun anılarında yer alır. Bu dönemde çocuk dünyanın kendi etraflarında döndüğünü zanneder. Bu sebeple hiç sorgulamadan, benmerkezci bir tutumla beğendiği her oyuncakla oynayabileceğini, hoşuna giden her nesneye sahip olabileceğini düşünür. Bu tarzda bir sahiplenme duygusu bazen çocuğun kendilerine ait olmayan bir varlığa izinsiz sahip olmak istemesine sebep olabilir.

Anne babanın aşırı disiplinli olması, çocuğunu başarısızlıklarını onun akranlarıyla kıyaslaması, fazla eleştirmek, kırıncı sözler söylemek ve bunu yaparken suçlayıcı bir tavır takınmak, çocuğa hiçbir olumlu geri

bildirim vermemek yine bu davranışın oluşmasına zemin hazırlayabilir. Ev içinde eşler arasındaki gerginlik, huzursuzluk ya da fiziksel şiddet varsa çocuğu çalma davranışına itebilir.

Kleptomani ve tedavi

Kleptomani tedavi edilmediği takdirde özel hayatta ve iş hayatında ciddi duygusal, yasal ve finansal sorunlara neden olabilir. Her ne kadar korku veya utanç duyguları kleptomani için tedavi aramayı zorlaştırırsa da, yardım almak çok önemlidir. Kleptomaninin kendi kendine üstesinden gelmek zordur.

Kleptomaninin tedavisi tipik olarak psikoterapi ve ilaç tedavisinden birini ya da her ikisini içerir. Bununla birlikte, standart bir kleptomani tedavisi yoktur ve bu konudaki araştırmalar hala devam etmektedir.

İlaçlar: Kleptomani tedavisinde psikiyatrik ilaçların kullanımı hakkında çok az bilimsel araştırma vardır. Kleptomani için FDA (Amerikan Gıda ve İlaç Bakanlığı, Food and Drug Administration) onaylı bir ilaç yoktur. Bununla beraber, aşağıdaki ilaç veya ilaç grupları kleptomani tedavisinde reçetelenebilir:

- Naltrekson: Çalmakla ilişkili dürtü ve zevkleri azaltabilecek bir opioid antagonisti olan naltrekson aslında bir bağımlılık ilacıdır.
- Antidepresan: Özellikle seçici serotonin geri alım inhibitörü (SSRI) olanlar tercih edilir.

Psikoterapi: Bilişsel davranışçı terapi olarak adlandırılan psikoterapi türü; sağlıklı, olumsuz inanç ve davranışları tanımlamaya ve bunları sağlıklı, pozitif olanlarla değiştirmeye yardımcı olur.

KAYNAKLAR:

<https://www.medicalpark.com.tr/kleptomani-calma-hastaligi/>

13.01.2020

<https://www.e-psikiyatri.com/kleptomani-nedir-kleptomani-kimlerde-gorulur> 13.01.2020

SOYSAL, H. , Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry, Dürtü Kontrol Bozukluklarının Adli Psikiyatrik Yönleri 2015; 7(1):16-29

https://sozluk.gov.tr/?kelime=k*** 13.01.2020